

PRAWO PRACY ZBIÓR PRZEPISÓW

2024

Stan prawny na 4 stycznia 2024 roku

Kodeks pracy

Wynagrodzenia, urlopy i czas pracy

Ochrona zatrudnienia i świadectwa pracy

Organizacje pracodawców, związki
zawodowe i spory zbiorowe

Państwowa Inspekcja Pracy

Bezpieczeństwo i higiena pracy,
wypadki przy pracy, choroby zawodowe

Koszty sądowe i sądownictwo pracy

PRAWO PRACY

ZBIÓR PRZEPISÓW

2024

Stan prawny na 4 stycznia 2024 roku

Kodeks pracy

Wynagrodzenia, urlopy i czas pracy

Ochrona zatrudnienia i świadectwa pracy

Organizacje pracodawców, związki
zawodowe i spory zbiorowe

Państwowa Inspekcja Pracy

Bezpieczeństwo i higiena pracy,
wypadki przy pracy, choroby zawodowe

Koszty sądowe i sądownictwo pracy

Zamów książkę w księgarni internetowej

profinfo.pl
księgarnia internetowa

Stan prawny na 4 stycznia 2024 r.

Wydawca
Małgorzata Stańczak

Redaktor prowadzący
Mariusz Kurzyński

Projekt okładek serii
Wojtek Janikowski, Przemek Dębowski

Tytuły umieszczone nad jednostkami redakcyjnymi i wyróżnione tekstem pogrubionym pochodzą od wydawnictwa i nie są częścią aktu normatywnego.

© Copyright by Wolters Kluwer Polska Sp. z o.o., 2024

ISBN 978-83-8358-347-1
39. wydanie

Dział Praw Autorskich
01-208 Warszawa, ul. Przyokopowa 33
tel. +48 728 313 462
mailto: PL-ksiazki@wolterskluwer.com

księgarnia internetowa www.profinfo.pl

UWZGLĘDNA ZMIANY WCHODZĄCE W ŻYCIE Z DNIEM:

USTAWA O MINIMALNYM WYNAGRODZENIU ZA PRACĘ:

- 1 stycznia 2024 r.** – ustawa z 28 lipca 2023 r. o zmianie ustawy o emeryturach pomostowych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 1667)

ROZPORZĄDZENIE W SPRAWIE WYSOKOŚCI MINIMALNEGO WYNAGRODZENIA ZA PRACĘ ORAZ WYSOKOŚCI MINIMALNEJ STAWKI GODZINOWEJ:

- 1 stycznia 2024 r.** – rozporządzenie Rady Ministrów z 14 września 2023 r. w sprawie wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę oraz wysokości minimalnej stawki godzinowej w 2024 r. (Dz.U. poz. 1893)

USTAWA O KSZTAŁTOWANIU WYNAGRODZEŃ W PAŃSTWOWEJ SFERZE BUDŻETOWEJ ORAZ O ZMIANIE NIEKTÓRYCH USTAW:

- 15 grudnia 2023 r.** – obwieszczenie Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z 7 grudnia 2023 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy o kształtowaniu wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U. poz. 2692)

ROZPORZĄDZENIE W SPRAWIE NALEŻNOŚCI PRZYSŁUGUJĄCYCH PRACOWNIKOWI ZATRUDNIONEMU W PAŃSTWOWEJ LUB SAMORZĄDOWEJ JEDNOSTCE SFERY BUDŻETOWEJ:

- 12 października 2023 r.** – obwieszczenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z 2 października 2023 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej (Dz.U. poz. 2190)

USTAWA O SZCZEGÓLNYCH ZASADACH ROZWIĄZYWANIA Z PRACOWNIKAMI STOSUNKÓW PRACY Z PRZYCZYNN NIEDOTYCZĄCYCH PRACOWNIKÓW:

- 15 września 2023 r.** – ustawa z 26 maja 2023 r. o uczestnictwie pracowników w spółce powstałej w wyniku transgranicznego przekształcenia, połączenia lub podziału spółek (Dz.U. poz. 1784)

USTAWA O REHABILITACJI ZAWODOWEJ I SPOŁECZNEJ ORAZ ZATRUDNIANIU OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH:

- 27 października 2023 r., z dniem wdrożenia rozwiązań technicznych** – ustawa z 7 lipca 2023 r. o świadczeniu wspierającym (Dz.U. poz. 1429)
z dniem wdrożenia rozwiązań technicznych – ustawa z 26 maja 2023 r. o aplikacji mObywatel (Dz.U. poz. 1234)

UWZGLĘDNIĄ ZMIANY WCHODZĄCE W ŻYCIE Z DNIEM:

USTAWA O KOSZTACH SĄDOWYCH W SPRAWACH CYWILNYCH:

- 28 września 2023 r.** – ustawa z 7 lipca 2023 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego, ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych, ustawy – Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 1860)

ROZPORZĄDZENIE W SPRAWIE OPŁAT ZA CZYNNOŚCI ADWOKACKIE:

- 22 września 2023 r.** – obwieszczenie Ministra Sprawiedliwości z 24 sierpnia 2023 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U. poz. 1964)
- 13 października 2023 r.** – wyrok Trybunału Konstytucyjnego z 4 października 2023 r., SK 105/20 (Dz.U. poz. 2208)

ROZPORZĄDZENIE W SPRAWIE OPŁAT ZA CZYNNOŚCI RADCÓW PRAWNYCH:

- 20 września 2023 r.** – obwieszczenie Ministra Sprawiedliwości z 24 sierpnia 2023 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. poz. 1935)

SPIS TREŚCI

KODEKS PRACY

Ustawa z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy	21
Preambuła. (<i>uchylona</i>)	23
Dział pierwszy. Przepisy ogólne	23
Rozdział I. Przepisy wstępne	23
Rozdział II. Podstawowe zasady prawa pracy	25
Rozdział IIa. Równe traktowanie w zatrudnieniu	27
Rozdział IIb. Nadzór i kontrola przestrzegania prawa pracy	30
Rozdział III. (<i>uchylony</i>)	31
Dział drugi. Stosunek pracy	31
Rozdział I. Przepisy ogólne	31
Rozdział II. Umowa o pracę	41
Oddział 1. Zawarcie umowy o pracę	41
Oddział 2. Przepisy ogólne o rozwiązaniu umowy o pracę	49
Oddział 3. Rozwiązanie umowy o pracę za wypowiedzeniem	50
Oddział 4. Uprawnienia pracownika w razie nieuzasadnionego lub niezgodnego z prawem wypowiedzenia umowy o pracę przez pracodawcę	53
Oddział 5. Rozwiązanie umowy o pracę bez wypowiedzenia	55
Oddział 6. Uprawnienia pracownika w razie niezgodnego z prawem rozwiązania przez pracodawcę umowy o pracę bez wypowiedzenia	57
Oddział 6a. Uprawnienia pracodawcy w razie nieuzasadnionego rozwiązania przez pracownika umowy o pracę bez wypowiedzenia	58
Oddział 7. Wygaśnięcie umowy o pracę	59
Rozdział IIa–IIb. (<i>uchylone</i>)	61
Rozdział IIc. Praca zdalna	62

Rozdział III. Stosunek pracy na podstawie powołania, wyboru, mianowania oraz spółdzielczej umowy o pracę.....	69
Oddział 1. Stosunek pracy na podstawie powołania.....	69
Oddział 2. Stosunek pracy na podstawie wyboru	71
Oddział 3. Stosunek pracy na podstawie mianowania	72
Oddział 4. Stosunek pracy na podstawie spółdzielczej umowy o pracę	72
Dział trzeci. Wynagrodzenie za pracę i inne świadczenia	72
Rozdział I. Ustalanie wynagrodzenia za pracę i innych świadczeń związanych z pracą.....	72
Rozdział Ia. Wynagrodzenie za pracę.....	75
Rozdział II. Ochrona wynagrodzenia za pracę	76
Rozdział III. Świadczenia przysługujące w okresie czasowej niezdolności do pracy.....	79
Rozdział IIIa. Odprawa rentowa lub emerytalna	80
Rozdział IV. Odprawa pośmiertna	80
Dział czwarty. Obowiązki pracodawcy i pracownika	81
Rozdział I. Obowiązki pracodawcy	81
Rozdział II. Obowiązki pracownika	88
Rozdział IIa. Zakaz konkurencji	88
Rozdział III. Kwalifikacje zawodowe pracowników	89
Rozdział IV. Regulamin pracy	91
Rozdział V. Nagrody i wyróżnienia	93
Rozdział VI. Odpowiedzialność porządkowa pracowników	93
Dział piąty. Odpowiedzialność materialna pracowników.....	95
Rozdział I. Odpowiedzialność pracownika za szkodę wyrządzoną pracodawcy	95
Rozdział II. Odpowiedzialność za mienie powierzone pracownikowi	97
Dział szósty. Czas pracy.....	98
Rozdział I. Przepisy ogólne.....	98
Rozdział II. Normy i ogólny wymiar czasu pracy.....	98
Rozdział III. Okresy odpoczynku	100
Rozdział IV. Systemy i rozkłady czasu pracy.....	101
Rozdział V. Praca w godzinach nadliczbowych	107
Rozdział VI. Praca w porze nocnej.....	110
Rozdział VII. Praca w niedziele i święta	111
Dział siódmy. Urlopy pracownicze	113
Rozdział I. Urlopy wypoczynkowe	113
Rozdział Ia. Urlop opiekuńczy	119
Rozdział II. Urlopy bezpłatne.....	120
Dział ósmy. Uprawnienia pracowników związane z rodzicielstwem	121
Dział dziewiąty. Zatrudnianie młodocianych	141
Rozdział I. Przepisy ogólne.....	141

Rozdział II. Zawieranie i rozwiązywanie umów o pracę w celu przygotowania zawodowego	143
Rozdział III. Doksztalcanie.....	144
Rozdział IIIa. Zatrudnianie młodocianych w innym celu niż przygotowanie zawodowe	145
Rozdział IV. Szczególna ochrona zdrowia	146
Rozdział V. Urlopy wypoczynkowe	147
Rozdział VI. Rzemieślnicze przygotowanie zawodowe	148
Dział dziesiąty. Bezpieczeństwo i higiena pracy.....	148
Rozdział I. Podstawowe obowiązki pracodawcy.....	148
Rozdział II. Prawa i obowiązki pracownika	151
Rozdział III. Obiekty budowlane i pomieszczenia pracy.....	153
Rozdział IV. Maszyny i inne urządzenia techniczne	153
Rozdział V. Czynniki oraz procesy pracy stwarzające szczególne zagrożenie dla zdrowia lub życia	154
Rozdział VI. Profilaktyczna ochrona zdrowia.....	158
Rozdział VII. Wypadki przy pracy i choroby zawodowe.....	163
Rozdział VIII. Szkolenie.....	166
Rozdział IX. Środki ochrony indywidualnej oraz odzież i obuwie robocze	167
Rozdział X. Służba bezpieczeństwa i higieny pracy.....	169
Rozdział XI. Konsultacje w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy oraz komisja bezpieczeństwa i higieny pracy.....	170
Rozdział XII. Obowiązki organów sprawujących nadzór nad przedsiębiorstwami lub innymi jednostkami organizacyjnymi państwowymi albo samorządowymi.....	171
Rozdział XIII. Przepisy bezpieczeństwa i higieny pracy dotyczące wykonywania prac w różnych gałęziach pracy	172
Dział jedenasty. Układy zbiorowe pracy	173
Rozdział I. Przepisy ogólne	173
Rozdział II. Ponadzakładowy układ zbiorowy pracy	179
Rozdział III. Zakładowy układ zbiorowy pracy	182
Dział dwunasty. Rozpatrywanie sporów o roszczenia ze stosunku pracy	184
Rozdział I. Przepisy ogólne	184
Rozdział II. Postępowanie pojednawcze	185
Rozdział III. Sądy pracy.....	187
Dział trzynasty. Odpowiedzialność za wykroczenia przeciwko prawom pracownika	188
Rozdział II. (<i>uchylony</i>).....	191
Dział czternasty. Przedawnienie roszczeń	191
Dział czternasty ^a . (<i>uchylony</i>)	193
Dział piętnasty. Przepisy końcowe	193

Ustawa z dnia 26 czerwca 1974 r. – Przepisy wprowadzające

Kodeks pracy..... 199

Rozdział 1. Przepisy ogólne 199

Rozdział 2. Zmiany w przepisach obowiązujących 203

Rozdział 3. Przepisy przejściowe i końcowe 206

Skorowidz 211

**Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 4 października 1974 r.
w sprawie wspólnej odpowiedzialności materialnej pracowników
za powierzone mienie** 221

**Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 10 października 1975 r.
w sprawie warunków odpowiedzialności materialnej pracowników
za szkodę w powierzonym mieniu** 227

WYNAGRODZENIA, URLOPY I CZAS PRACY

**Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Socjalnej
z dnia 29 maja 1996 r. w sprawie sposobu ustalania wynagrodzenia
w okresie niewykonywania pracy oraz wynagrodzenia stanowiącego
podstawę obliczania odszkodowań, odpraw, dodatków
wyrównawczych do wynagrodzenia oraz innych należności
przewidzianych w Kodeksie pracy**..... 233

**Ustawa z dnia 10 października 2002 r. o minimalnym
wynagrodzeniu za pracę** 241

**Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 14 września 2023 r.
w sprawie wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę
oraz wysokości minimalnej stawki godzinowej w 2024 r.** 253

**Ustawa z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych
z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa** 255

Rozdział 1. Przepisy ogólne 255

Rozdział 2. Zasiłek chorobowy 257

Rozdział 3. Świadczenie rehabilitacyjne 262

Rozdział 4. Zasiłek wyrównawczy.....	264
Rozdział 5. (<i>uchylony</i>).....	265
Rozdział 6. Zasiłek macierzyński	265
Rozdział 7. Zasiłek opiekuńczy	271
Rozdział 8. Zasady ustalania podstawy wymiaru zasiłków przysługujących ubezpieczonym będącym pracownikami	273
Rozdział 9. Zasady ustalania podstawy wymiaru zasiłków przysługujących ubezpieczonym niebędącym pracownikami.....	276
Rozdział 10. Dokumentowanie prawa do zasiłków i kontrola orzekania o czasowej niezdolności do pracy.....	280
Rozdział 11. Postępowanie w sprawach ustalania prawa do zasiłków i zasady ich wypłaty.....	295
Rozdział 12. Zmiany w przepisach obowiązujących	301
Rozdział 13. Przepisy przejściowe i końcowe	301
Skorowidz	305
Ustawa z dnia 23 grudnia 1999 r. o kształtowaniu wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej oraz o zmianie niektórych ustaw	309
Ustawa z dnia 12 grudnia 1997 r. o dodatkowym wynagrodzeniu rocznym dla pracowników jednostek sfery budżetowej.....	317
Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 29 stycznia 2013 r. w sprawie należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej	321
Rozdział 1. Przepisy ogólne	321
Rozdział 2. Podróż krajowa	323
Rozdział 3. Podróż zagraniczna	325
Rozdział 4. Przepisy końcowe	328
ZAŁĄCZNIK. Wysokość diety za dobę podróży zagranicznej oraz limitu na nocleg w poszczególnych państwach	329
Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 25 marca 2002 r. w sprawie warunków ustalania oraz sposobu dokonywania zwrotu kosztów używania do celów służbowych samochodów osobowych, motocykli i motorowerów niebędących własnością pracodawcy.....	333

Ustawa z dnia 18 stycznia 1951 r. o dniach wolnych od pracy 337

Ustawa z dnia 20 lipca 1990 r. o wliczaniu okresów pracy w indywidualnym gospodarstwie rolnym do pracowniczego stażu pracy 339

Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 8 stycznia 1997 r. w sprawie szczegółowych zasad udzielania urlopu wypoczynkowego, ustalania i wypłacania wynagrodzenia za czas urlopu oraz ekwiwalentu pieniężnego za urlop 341

Rozporządzenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 8 maja 2023 r. w sprawie wniosków dotyczących uprawnień pracowników związanych z rodzicielstwem oraz dokumentów dołączanych do takich wniosków 347

Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 15 maja 1996 r. w sprawie sposobu usprawiedliwiania nieobecności w pracy oraz udzielania pracownikom zwolnień od pracy 365

Rozdział 1. Usprawiedliwianie nieobecności w pracy 365

Rozdział 2. Zwolnienia od pracy 367

Rozdział 3. Przepisy końcowe 370

OCHRONA ZATRUDNIENIA I ŚWIADECTWA PRACY

Ustawa z dnia 13 marca 2003 r. o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn niedotyczących pracowników 373

Ustawa z dnia 13 lipca 2006 r. o ochronie roszczeń pracowniczych w razie niewypłacalności pracodawcy 381

Rozdział 1. Przepisy ogólne 381

Rozdział 2. Niewypłacalność pracodawcy 381

Rozdział 3. Pracodawca, pracownik 387

Rozdział 4. Zakres oraz tryb zaspokajania roszczeń pracowniczych z Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych 389

Rozdział 5. Zakres oraz tryb zwrotu środków do Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych	400
Rozdział 6. Finansowanie Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych	404
Rozdział 7. Zadania władzy publicznej	408
Rozdział 7a. Kontrola	409
Rozdział 8. Zmiany w przepisach obowiązujących, przepisy przejściowe i końcowe	410
 Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych	 415
Rozdział 1. Przepisy ogólne	415
Rozdział 2. Orzekanie o niepełnosprawności oraz ustalanie poziomu potrzeby wsparcia	419
Rozdział 3. Rehabilitacja osób niepełnosprawnych	443
Rozdział 4. Uprawnienia osób niepełnosprawnych	451
Rozdział 5. Szczególne obowiązki i uprawnienia pracodawców w związku z zatrudnianiem osób niepełnosprawnych	458
Rozdział 6. Zakłady pracy chronionej i zakłady aktywności zawodowej	477
Rozdział 7. Zadania i organizacja służb działających na rzecz osób niepełnosprawnych	489
Rozdział 8. Szkolenie osób niepełnosprawnych	494
Rozdział 9. Krajowa Rada Konsultacyjna do Spraw Osób Niepełnosprawnych	496
Rozdział 10. Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych	501
Rozdział 10a. Odpowiedzialność za wykroczenia przeciwko przepisom ustawy	516
Rozdział 11. Zmiany w przepisach obowiązujących, przepisy przejściowe i końcowe	516
 Skorowidz	 525
 Ustawa z dnia 4 marca 1994 r. o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych	 533
Rozdział 1. Przepisy ogólne	533
Rozdział 2. Tworzenie Funduszu	535
Rozdział 3. Zmiany w przepisach obowiązujących oraz przepisy przejściowe i końcowe	544

Rozporządzenie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 30 grudnia 2016 r. w sprawie świadectwa pracy	545
ZAŁĄCZNIK. Wzór (Świadectwo pracy).....	550
Rozporządzenie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 10 grudnia 2018 r. w sprawie dokumentacji pracowniczej	557
Rozdział 1. Przepisy ogólne	557
Rozdział 2. Prowadzenie i przechowywanie dokumentacji pracowniczej	558
Rozdział 3. Szczególne wymagania dotyczące prowadzenia i przechowywania dokumentacji w postaci elektronicznej	565
Rozdział 4. Przenoszenie dokumentacji pracowniczej pomiędzy systemami teleinformatycznymi	567
Rozdział 5. Doręczanie informacji lub zawiadomienia o możliwości odbioru dokumentacji pracowniczej oraz sposób odbioru tej dokumentacji	568
Rozdział 6. Wydawanie kopii dokumentacji pracowniczej	570
Rozdział 7. Przepisy przejściowe i końcowe	570
ZAŁĄCZNIK. Minimalne wymagania techniczne dla odwzorowań cyfrowych	572

**ORGANIZACJE PRACODAWCÓW,
ZWIĄZKI ZAWODOWE I SPORY ZBIOROWE**

Ustawa z dnia 23 maja 1991 r. o organizacjach pracodawców	575
Rozdział 1. Przepisy ogólne	575
Rozdział 2. Tworzenie związków pracodawców	577
Rozdział 3. Uprawnienia organizacji pracodawców	579
Rozdział 4. Odpowiedzialność za naruszenie przepisów prawa	580
Rozdział 5. Przepisy przejściowe i końcowe	581
Ustawa z dnia 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych	583
Rozdział 1. Przepisy ogólne	583
Rozdział 2. Tworzenie związków zawodowych	588
Rozdział 3. Uprawnienia związków zawodowych	589
Rozdział 3a. Reprezentatywna organizacja związkowa	594
Rozdział 4. Zakładowa organizacja związkowa	596

Rozdział 5. Odpowiedzialność za naruszenie przepisów ustawy	607
Rozdział 6. Przepisy szczególne	609
Rozdział 7. Zmiany w przepisach obowiązujących oraz przepisy przejściowe i końcowe.....	609
Skorowidz	613
Ustawa z dnia 23 maja 1991 r. o rozwiązywaniu sporów zbiorowych	617
Rozdział 1. Przepisy ogólne	617
Rozdział 2. Rokowania	618
Rozdział 3. Mediacja i arbitraż	619
Rozdział 4. Strajk.....	621
Rozdział 5. Odpowiedzialność za naruszenie przepisów ustawy.....	623
Rozdział 6. Przepisy przejściowe i końcowe	624

PAŃSTWOWA INSPEKCYJA PRACY

Ustawa z dnia 13 kwietnia 2007 r. o Państwowej Inspekcji Pracy.....	627
Rozdział 1. Organizacja Państwowej Inspekcji Pracy	627
Rozdział 2. Zadania Państwowej Inspekcji Pracy	631
Rozdział 3. Zakres działania organów Państwowej Inspekcji Pracy	640
Rozdział 4. Postępowanie kontrolne.....	643
Rozdział 5. Pracownicy Państwowej Inspekcji Pracy.....	651
Rozdział 6. Odpowiedzialność porządkowa i dyscyplinarna	662
Rozdział 7. Zmiany w przepisach obowiązujących.....	671
Rozdział 8. Przepisy przejściowe i końcowe	671

BEZPIECZEŃSTWO I HIGIENA PRACY, WYPADKI PRZY PRACY, CHOROBY ZAWODOWE

Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 26 września 1997 r. w sprawie ogólnych przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy	677
Dział I. Przepisy wstępne.....	677
Dział II. Obiekty budowlane i teren zakładu pracy	680
Dział III. Pomieszczenia pracy	683
Rozdział 1. Przepisy ogólne	683

Rozdział 2. Oświetlenie	687
Rozdział 3. Ogrzewanie i wentylacja	689
Dział IV. Procesy pracy	691
Rozdział 1. Przepisy ogólne	691
Rozdział 2. Organizacja stanowisk pracy.....	695
Rozdział 3. Obsługa i stosowanie maszyn, narzędzi i innych urządzeń technicznych.....	697
Rozdział 4. Transport wewnętrzny i magazynowanie.....	700
Rozdział 5. Ochrona przed hałasem.....	703
Rozdział 6. Prace szczególnie niebezpieczne.....	704
A. Przepisy ogólne	704
B. Roboty budowlane, rozbiórkowe, remontowe i montażowe prowadzone bez wstrzymania ruchu zakładu pracy lub jego części	705
C. Prace w zbiornikach, kanałach, wnętrzach urządzeń technicznych i w innych niebezpiecznych przestrzeniach zamkniętych	706
D. Prace przy użyciu materiałów niebezpiecznych	708
E. Prace na wysokości	713
Dział V. Pomieszczenia i urządzenia higienicznosanitarne oraz zaopatrzenie pracowników w napoje i środki higieny osobistej.....	715
Dział VI. Przepisy przejściowe i końcowe.....	716
ZAŁĄCZNIKI.....	718
Załącznik Nr 1. Szczegółowe zasady stosowania znaków i sygnałów bezpieczeństwa	718
Rozdział 1. Przepisy ogólne	718
Rozdział 2. Wymagania dotyczące stosowania znaków bezpieczeństwa	720
Rozdział 3. Wymagania dotyczące oznaczania przeszkód, niebezpiecznych miejsc i dróg	720
Rozdział 4. Wymagania dotyczące sygnałów świetlnych	721
Rozdział 5. Wymagania dotyczące sygnałów dźwiękowych	722
Rozdział 6. Wymagania dotyczące stosowania komunikatów słownych	722
Rozdział 7. Wymagania dotyczące stosowania sygnałów ręcznych	723
Załącznik Nr 2. Szczegółowe zasady stosowania środków ochrony indywidualnej	727
Załącznik Nr 3. Wymagania dla pomieszczeń i urządzeń higienicznosanitarnych	755
Rozdział 1. Przepisy ogólne	755

Rozdział 2. Szatnie	756
Przepisy ogólne	756
Szatnie odzieży własnej pracowników	758
Szatnie odzieży roboczej i ochronnej	759
Szatnie podstawowe	759
Szatnie przepustowe	760
Rozdział 3. Umywalnie i pomieszczenia z natryskami	760
Rozdział 4. Ustępy	762
Rozdział 5. Jadalnie	763
Rozdział 6. Pomieszczenia do wypoczynku	765
Rozdział 7. (<i>uchylony</i>)	766
Rozdział 8. Pomieszczenia do prania, odkażania, suszenia i odpylania odzieży i obuwia roboczego oraz środków ochrony indywidualnej	766
Rozdział 9. Pomieszczenia do ogrzewania się pracowników	767
Skorowidz	769
Ustawa z dnia 30 października 2002 r. o zaopatrzeniu z tytułu wypadków lub chorób zawodowych powstałych w szczególnych okolicznościach	775
Ustawa z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych	781
Rozdział 1. Przepisy ogólne	781
Rozdział 2. Rodzaje świadczeń z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych, warunki nabywania prawa do świadczeń, zasady i tryb ich przyznawania, ustalania ich wysokości oraz zasady ich wypłaty	787
Rozdział 3. Zbieg prawa do świadczeń	796
Rozdział 4. Zasady różnicowania stopy procentowej składki na ubezpieczenie wypadkowe z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych w zależności od zagrożeń zawodowych i ich skutków	797
Rozdział 5. Zasady finansowania prewencji wypadkowej	802
Rozdział 6. Zmiany w przepisach obowiązujących oraz przepisy przejściowe i końcowe	808
Skorowidz	815

KOSZTY SĄDOWE I SĄDOWNICTWO PRACY

Ustawa z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (wyciąg)	823
Tytuł I. Przepisy ogólne	823
Tytuł II. Opłaty	826
Dział 1. Przepisy ogólne	826
Dział 2. Wysokość opłat we wszystkich rodzajach spraw	831
Dział 3. Wysokość opłat w procesie	834
Rozdział 3. Sprawy z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych	834
Dział 4. Wysokość opłat w postępowaniu nieprocesowym	835
Rozdział 1. Sprawy z zakresu prawa rodzinnego i opiekuńczego	835
Rozdział 2. Sprawy z zakresu prawa rzeczowego	835
Rozdział 3. Sprawy z zakresu prawa o księgach wieczystych	836
Rozdział 5. Sprawy z zakresu działania Krajowego Rejestru Sądowego	838
Rozdział 5a. Sprawy z zakresu rejestru fundacji rodzinnych	840
Rozdział 6. Inne sprawy rozpoznawane w postępowaniu nieprocesowym	840
Dział 5. Wysokość opłat w postępowaniu zabezpieczającym	841
Dział 8. Opłaty kancelaryjne	842
Dział 9. Zwrot opłaty	843
Tytuł III. Wydatki	845
Dział 1. Przepisy ogólne	845
Dział 2. Należności świadków, biegłych, tłumaczy i stron w postępowaniu cywilnym	846
Tytuł IV. Zwolnienie od kosztów sądowych	851
Tytuł V. Wykonanie orzeczeń w zakresie należności sądowych	862
Tytuł VI. Zmiany w przepisach obowiązujących	864
Tytuł VII. Przepisy przejściowe i końcowe	864
 Ustawa z dnia 18 kwietnia 1985 r. o rozpoznawaniu przez sądy spraw z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych	 865
Rozdział 1. Rozpoznawanie spraw z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych.....	865
Rozdział 2. (<i>pominięty</i>).....	866
Rozdział 3. Przepisy przejściowe i końcowe	866

Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 5 marca 2004 r. w sprawie przechowywania akt spraw sądowych oraz ich przekazywania do archiwów państwowych lub do zniszczenia	869
Rozdział 1. Przepisy ogólne	869
Rozdział 2. Okresy przechowywania akt spraw karnych	870
Rozdział 3. Okresy przechowywania akt spraw o wykroczenia	871
Rozdział 4. Okresy przechowywania akt spraw cywilnych i gospodarczych.....	871
Rozdział 5. Okresy przechowywania akt spraw rozpoznawanych w sądach rodzinnych	873
Rozdział 6. Okresy przechowywania akt spraw z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych	874
Rozdział 7. Okresy przechowywania ksiąg i urzędzeń ewidencyjnych w sprawach sądowych	875
Rozdział 8. Warunki i tryb przechowywania, niszczenia oraz przekazywania archiwom państwowym akt spraw sądowych.....	875
Rozdział 9. Przepisy przejściowe i końcowe	878

Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie	881
Rozdział 1. Przepisy ogólne	881
Rozdział 2. Stawki minimalne w sprawach cywilnych, ze stosunku pracy i ubezpieczeń społecznych	882
Rozdział 3. Stawki minimalne w sprawach karnych i w sprawach o wykroczenia	888
Rozdział 3a. Stawki minimalne w sprawach nieletnich	890
Rozdział 4. Stawki minimalne w innych sprawach	890
Rozdział 5. Wysokość opłat za czynności adwokackie przed organami wymiaru sprawiedliwości	891
Rozdział 6. Przepisy przejściowe i końcowe	893

Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych	895
Rozdział 1. Przepisy ogólne	895
Rozdział 2. Stawki minimalne w sprawach cywilnych, ze stosunku pracy i ubezpieczeń społecznych	896

Rozdział 3. Stawki minimalne w sprawach karnych i w sprawach o wykroczenia	902
Rozdział 3a. Stawki minimalne w sprawach nieletnich	904
Rozdział 4. Stawki minimalne w innych sprawach	904
Rozdział 5. Wysokość opłat za czynności radców prawnych przed organami wymiaru sprawiedliwości	905
Rozdział 6. Przepisy przejściowe i końcowe	907

KODEKS PRACY

Ustawa z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy	21
Ustawa z dnia 26 czerwca 1974 r. – Przepisy wprowadzające Kodeks pracy	199
Skorowidz	211
Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 4 października 1974 r. w sprawie wspólnej odpowiedzialności materialnej pracowników za powierzone mienie	221
Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 10 października 1975 r. w sprawie warunków odpowiedzialności materialnej pracowników za szkodę w powierzonym mieniu	227

Ustawa

z dnia 26 czerwca 1974 r.

Kodeks pracy¹

(tekst jedn. Dz.U. z 2023 r. poz. 1465)

---

¹ Niniejsza ustawa dokonuje w zakresie swojej regulacji wdrożenia następujących dyrektyw Wspólnot Europejskich:

- 1) dyrektywy 83/477/EWG z 19 września 1983 r. w sprawie ochrony pracowników przed ryzykiem związanym z narażeniem na działanie azbestu w miejscu pracy (druga dyrektywa szczegółowa w rozumieniu art. 8 dyrektywy 80/1107/EWG) (Dz.Urz. WE L 263 z 24.09.1983, ze zm.),
- 2) dyrektywy 86/188/EWG z 12 maja 1986 r. w sprawie ochrony pracowników przed ryzykiem związanym z narażeniem na działanie hałasu w miejscu pracy (Dz.Urz. WE L 137 z 24.05.1986),
- 3) dyrektywy 89/391/EWG z 12 czerwca 1989 r. w sprawie wprowadzenia środków w celu poprawy bezpieczeństwa i zdrowia pracowników w miejscu pracy (Dz.Urz. WE L 183 z 29.06.1989),
- 4) dyrektywy 89/654/EWG z 30 listopada 1989 r. dotyczącej minimalnych wymagań w dziedzinie bezpieczeństwa i ochrony zdrowia w miejscu pracy (pierwsza dyrektywa szczegółowa w rozumieniu art. 16 ust. 1 dyrektywy 89/391/EWG) (Dz.Urz. WE L 393 z 30.12.1989),
- 5) dyrektywy 89/655/EWG z 30 listopada 1989 r. dotyczącej minimalnych wymagań w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny użytkowania sprzętu roboczego przez pracowników podczas pracy (druga dyrektywa szczegółowa w rozumieniu art. 16 ust. 1 dyrektywy 89/391/EWG) (Dz.Urz. WE L 393 z 30.12.1989, ze zm.),
- 6) dyrektywy 89/656/EWG z 30 listopada 1989 r. w sprawie minimalnych wymagań w dziedzinie bezpieczeństwa i ochrony zdrowia pracowników korzystających z wyposażenia ochrony osobistej (trzecia dyrektywa szczegółowa w rozumieniu art. 16 ust. 1 dyrektywy 89/391/EWG) (Dz.Urz. WE L 393 z 30.12.1989),
- 7) dyrektywy 90/269/EWG z 29 maja 1990 r. w sprawie minimalnych wymagań dotyczących ochrony zdrowia i bezpieczeństwa podczas ręcznego przemieszczania ciężarów w przypadku możliwości wystąpienia zagrożenia, zwłaszcza urazów kręgosłupa pracowników (czwarta szczegółowa dyrektywa w rozumieniu art. 16 ust. 1 dyrektywy 89/391/EWG) (Dz.Urz. WE L 156 z 21.06.1990),
- 8) dyrektywy 90/270/EWG z 29 maja 1990 r. w sprawie minimalnych wymagań w dziedzinie bezpieczeństwa i ochrony zdrowia przy pracy z urządzeniami wyposażonymi w monitory ekranowe (piąta dyrektywa szczegółowa w rozumieniu art. 16 ust. 1 dyrektywy 89/391/EWG) (Dz.Urz. WE L 156 z 21.06.1990),
- 9) dyrektywy 90/394/EWG z 28 czerwca 1990 r. w sprawie ochrony pracowników przed zagrożeniem dotyczącym narażenia na działanie czynników rakotwórczych podczas pracy (szósta dyrektywa szczegółowa w rozumieniu art. 16 ust. 1 dyrektywy 89/391/EWG) (Dz.Urz. WE L 196 z 26.07.1990, ze zm.),

- 10) dyrektywy 91/322/EWG z 29 maja 1991 r. w sprawie ustalenia indykatywnych wartości granicznych w wykonaniu dyrektywy 80/1107/EWG w sprawie ochrony pracowników przed ryzykiem związanym z narażeniem na działanie czynników chemicznych, fizycznych i biologicznych w miejscu pracy (Dz.Urz. WE L 177 z 05.07.1991),
- 11) dyrektywy 91/383/EWG z 25 czerwca 1991 r. uzupełniającej środki mające wspierać poprawę bezpieczeństwa i zdrowia w pracy pracowników pozostających w stosunku pracy na czas określony lub w czasowym stosunku pracy (Dz.Urz. WE L 206 z 29.07.1991),
- 12) dyrektywy 91/533/EWG z 14 października 1991 r. w sprawie obowiązku pracodawcy dotyczącym informowania pracowników o warunkach stosowanych do umowy lub stosunku pracy (Dz.Urz. WE L 288 z 08.07.1992),
- 13) dyrektywy 92/57/EWG z 24 czerwca 1992 r. w sprawie wprowadzenia w życie minimalnych wymagań w zakresie bezpieczeństwa i ochrony zdrowia w miejscach tymczasowych lub ruchomych budowach (ósma dyrektywa szczegółowa w rozumieniu art. 16 ust. 1 dyrektywy 89/391/EWG) (Dz.Urz. WE L 245 z 26.08.1992),
- 14) dyrektywy 92/58/EWG z 24 czerwca 1992 r. w sprawie minimalnych wymagań dotyczących znaków bezpieczeństwa i/lub zdrowia w miejscu pracy (dziewiąta dyrektywa szczegółowa w rozumieniu art. 16 ust. 1 dyrektywy 89/391/EWG) (Dz.Urz. WE L 245 z 26.08.1992),
- 15) dyrektywy 92/85/EWG z 19 października 1992 r. w sprawie wprowadzenia środków służących wspieraniu poprawy w miejscu pracy bezpieczeństwa i zdrowia pracownic w ciąży, pracownic, które niedawno rodziły i pracownic karmiących piersią (dziesiąta dyrektywa szczegółowa w rozumieniu art. 16 ust. 1 dyrektywy 89/391/EWG) (Dz.Urz. WE L 348 z 28.11.1992),
- 16) dyrektywy 93/104/WE z 23 listopada 1993 r. dotyczącej niektórych aspektów organizacji czasu pracy (Dz.Urz. WE L 307 z 13.12.1993),
- 17) dyrektywy 94/33/WE z 22 czerwca 1994 r. w sprawie ochrony pracy osób młodych (Dz.Urz. WE L 216 z 20.08.1994),
- 18) dyrektywy 96/34/WE z 3 czerwca 1996 r. w sprawie Porozumienia ramowego dotyczącego urlopu rodzicielskiego zawartego przez Europejską Unię Konfederacji Przemysłowych i Pracodawców /UNICE/, Europejskie Centrum Przedsiębiorstw Publicznych /CEEP/ oraz Europejską Konfederację Związków Zawodowych /ETUC/ (Dz.Urz. WE L 145 z 19.06.1996),
- 19) (*uchylony*)
- 20) dyrektywy 97/80/WE z 15 grudnia 1997 r. dotyczącej ciężaru dowodu w sprawach dyskryminacji ze względu na płeć (Dz.Urz. WE L 14 z 20.01.1998),
- 21) dyrektywy 98/24/WE z 7 kwietnia 1998 r. w sprawie ochrony zdrowia i bezpieczeństwa pracowników przed ryzykiem związanym z czynnikami chemicznymi w miejscu pracy (czternasta dyrektywa szczegółowa w rozumieniu art. 16 ust. 1 dyrektywy 89/391/EWG) (Dz.Urz. WE L 131 z 05.05.1998),
- 22) dyrektywy 99/70/WE z 28 czerwca 1999 r. dotyczącej Porozumienia ramowego w sprawie pracy na czas określony, zawartego przez Europejską Unię Konfederacji Przemysłowych i Pracodawców (UNICE), Europejskie Centrum Przedsiębiorstw Publicznych (CEEP) oraz Europejską Konfederację Związków Zawodowych (ETUC) (Dz.Urz. WE L 175 z 10.07.1999),
- 23) dyrektywy 1999/92/WE z 16 grudnia 1999 r. w sprawie minimalnych wymagań dotyczących bezpieczeństwa i ochrony zdrowia pracowników zatrudnionych na stanowiskach pracy, na których może wystąpić atmosfera wybuchowa (piętnasta dyrektywa szczegółowa w rozumieniu art. 16 ust. 1 dyrektywy 89/391/EWG) (Dz.Urz. WE L 23 z 28.01.2000),
- 24) dyrektywy 2000/34/WE z 22 czerwca 2000 r. zmieniającej dyrektywę 93/104/WE dotyczącą niektórych aspektów organizacji czasu pracy w celu objęcia sektorów i działalności wyłączonej z tej dyrektywy (Dz.Urz. WE L 195 z 01.08.2000),
- 25) dyrektywy 2000/39/WE z 8 czerwca 2000 r. ustanawiającej pierwszą listę indykatywnych wartości granicznych narażenia na czynniki zewnętrzne podczas pracy – w związku z wykonaniem dyrektywy Rady 98/24/WE w sprawie ochrony zdrowia i bezpieczeństwa pracowników przed ryzykiem związanym ze środkami chemicznymi w miejscu pracy (Dz.Urz. WE L 142 z 16.06.2000),

Preambuła

(uchylona)

Dział pierwszy Przepisy ogólne

Rozdział I Przepisy wstępne

Zakres regulacji

Art. 1. Kodeks pracy określa prawa i obowiązki pracowników i pracodawców.

- 26) dyrektywy 2000/43/WE z 29 czerwca 2000 r. wprowadzającej w życie zasadę równego traktowania osób bez względu na pochodzenie rasowe lub etniczne (Dz.Urz. WE L 180 z 19.07.2000),
- 27) dyrektywy 2000/54/WE z 18 września 2000 r. w sprawie ochrony pracowników przed ryzykiem związanym z narażeniem na działanie czynników biologicznych w miejscu pracy (siódma dyrektywa szczegółowa w rozumieniu art. 16 ust. 1 dyrektywy 89/391/EWG) (Dz.Urz. WE L 262 z 17.10.2000),
- 28) dyrektywy 2000/78/WE z 27 listopada 2000 r. ustanawiającej ogólne warunki ramowe równego traktowania w zakresie zatrudnienia i pracy (Dz.Urz. WE L 303 z 02.12.2000),
- 29) dyrektywy 2002/44/WE z 25 czerwca 2002 r. w sprawie minimalnych wymagań w zakresie ochrony zdrowia i bezpieczeństwa dotyczących narażenia pracowników na ryzyko spowodowane czynnikami fizycznymi (wibracji) (szesnasta dyrektywa szczegółowa w rozumieniu art. 16 ust. 1 dyrektywy 89/391/EWG) (Dz.Urz. WE L 177 z 06.07.2002),
- 30) dyrektywy 2003/10/WE z 6 lutego 2003 r. w sprawie minimalnych wymagań w zakresie ochrony zdrowia i bezpieczeństwa dotyczących narażenia pracowników na ryzyko spowodowane czynnikami fizycznymi (hałasem) (siedemnasta dyrektywa szczegółowa w rozumieniu art. 16 ust. 1 dyrektywy 89/391/EWG) (Dz.Urz. WE L 42 z 15.02.2003),
- 31) dyrektywy 2010/18/UE z 8 marca 2010 r. w sprawie wdrożenia zmienionego porozumienia ramowego dotyczącego urlopu rodzicielskiego zawartego przez BUSINESSEUROPE, UEAPME, CEEP i ETUC oraz uchylającej dyrektywę 96/34/WE (Dz.Urz. UE L 68 z 18.03.2010, str. 13),
- 32) dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1152 z 20 czerwca 2019 r. w sprawie przejrzystych i przewidywalnych warunków pracy w Unii Europejskiej (Dz.Urz. UE L 186 z 11.07.2019, str. 105),
- 33) dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1158 z 20 czerwca 2019 r. w sprawie równowagi między życiem zawodowym a prywatnym rodziców i opiekunów oraz uchylającej dyrektywę Rady 2010/18/UE (Dz.Urz. UE L 188 z 12.07.2019, str. 79).

Dane dotyczące ogłoszenia aktów prawa Unii Europejskiej, zamieszczone w niniejszej ustawie – z dniem uzyskania przez Rzeczpospolitą Polską członkostwa w Unii Europejskiej – dotyczą ogłoszenia tych aktów w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej – wydanie specjalne.

Odnośniki 32 i 33 dodane przez art. 1 pkt 1 ustawy z 9 marca 2023 r. (Dz.U. poz. 641) zmieniającej nin. ustawę z dniem 26 kwietnia 2023 r.

Definicja pracownika

Art. 2. Pracownikiem jest osoba zatrudniona na podstawie umowy o pracę, powołania, wyboru, mianowania lub spółdzielczej umowy o pracę.

Definicja pracodawcy

Art. 3. Pracodawcą jest jednostka organizacyjna, choćby nie posiadała osobowości prawnej, a także osoba fizyczna, jeżeli zatrudniają one pracowników.

Podmiot dokonujący czynności z zakresu prawa pracy

Art. 3¹. § 1. Za pracodawcę będącego jednostką organizacyjną czynności w sprawach z zakresu prawa pracy dokonuje osoba lub organ zarządzający tą jednostką albo inna wyznaczona do tego osoba.

§ 2. Przepis § 1 stosuje się odpowiednio do pracodawcy będącego osobą fizyczną, jeżeli nie dokonuje on osobiście czynności, o których mowa w tym przepisie.

Art. 4. (uchylony)**Pragmatyki pracownicze**

Art. 5. Jeżeli stosunek pracy określonej kategorii pracowników regulują przepisy szczególne, przepisy kodeksu stosuje się w zakresie nieuregulowanym tymi przepisami.

Art. 6-7. (uchylone)**Nadużycie prawa podmiotowego**

Art. 8. Nie można czynić ze swego prawa użytku, który byłby sprzeczny ze społeczno-gospodarczym przeznaczeniem tego prawa lub zasadami współzycia społecznego. Takie działanie lub zaniechanie uprawnionego nie jest uważane za wykonywanie prawa i nie korzysta z ochrony.

Źródła prawa pracy

Art. 9. § 1. Ilekroć w Kodeksie pracy jest mowa o prawie pracy, rozumie się przez to przepisy Kodeksu pracy oraz przepisy innych ustaw i aktów wykonawczych, określające prawa i obowiązki pracowników i pracodawców, a także postanowienia układów zbiorowych pracy i innych opartych na ustawie porozumień zbiorowych, regulaminów i statutów określających prawa i obowiązki stron stosunku pracy.

§ 2. Postanowienia układów zbiorowych pracy i porozumień zbiorowych oraz regulaminów i statutów nie mogą być mniej korzystne dla pracowników niż przepisy Kodeksu pracy oraz innych ustaw i aktów wykonawczych.

§ 3. Postanowienia regulaminów i statutów nie mogą być mniej korzystne dla pracowników niż postanowienia układów zbiorowych pracy i porozumień zbiorowych.

§ 4. Postanowienia układów zbiorowych pracy i innych opartych na ustawie porozumień zbiorowych, regulaminów oraz statutów określających prawa i obowiązki stron stosunku pracy, naruszające zasadę równego traktowania w zatrudnieniu, nie obowiązują.

Porozumienie o zawieszeniu stosowania przepisów prawa pracy

Art. 9¹. § 1. Jeżeli jest to uzasadnione sytuacją finansową pracodawcy, może być zawarte porozumienie o zawieszeniu stosowania w całości lub w części przepisów prawa pracy, określających prawa i obowiązki stron stosunku pracy; nie dotyczy to przepisów Kodeksu pracy oraz przepisów innych ustaw i aktów wykonawczych.

§ 2. Porozumienie, o którym mowa w § 1, zawiera pracodawca i reprezentująca pracowników organizacja związkowa, a jeżeli pracodawca nie jest objęty działaniem takiej organizacji, porozumienie zawiera pracodawca i przedstawicielstwo pracowników wyłonione w trybie przyjętym u tego pracodawcy.

§ 3. Zawieszenie stosowania przepisów prawa pracy nie może trwać dłużej niż przez okres 3 lat. Przepis art. 241²⁷ § 3 stosuje się odpowiednio.

§ 4. Pracodawca przekazuje porozumienie właściwemu okręgowemu inspektorowi pracy.

§ 5. Przepisy § 1-4 nie naruszają przepisów art. 241²⁷.

Rozdział II

Podstawowe zasady prawa pracy

Prawo do pracy

Art. 10. § 1. Każdy ma prawo do swobodnie wybranej pracy. Nikomu, z wyjątkiem przypadków określonych w ustawie, nie można zabronić wykonywania zawodu.

§ 2. Państwo określa minimalną wysokość wynagrodzenia za pracę.

§ 3. Państwo prowadzi politykę zmierzającą do pełnego produktywnego zatrudnienia.

Swoboda nawiązania stosunku pracy

Art. 11. Nawiązanie stosunku pracy oraz ustalenie warunków pracy i płacy, bez względu na podstawę prawną tego stosunku, wymaga zgodnego oświadczenia woli pracodawcy i pracownika.

Poszanowanie dóbr osobistych pracownika

Art. 11¹. Pracodawca jest obowiązany szanować godność i inne dobra osobiste pracownika.

Zasada równego traktowania pracowników

Art. 11². Pracownicy mają równe prawa z tytułu jednakowego wypełniania takich samych obowiązków; dotyczy to w szczególności równego traktowania mężczyzn i kobiet w zatrudnieniu.

Zakaz dyskryminacji

Art. 11³. Jakakolwiek dyskryminacja w zatrudnieniu, bezpośrednia lub pośrednia, w szczególności ze względu na płeć, wiek, niepełnosprawność, rasę, religię, narodowość, przekonania polityczne, przynależność związkową, pochodzenie etniczne, wyznanie, orientację seksualną, zatrudnienie na czas określony lub nieokreślony, zatrudnienie w pełnym lub w niepełnym wymiarze czasu pracy – jest niedopuszczalna.

Art. 12. (uchylony)**Godziwe wynagrodzenie za pracę**

Art. 13. Pracownik ma prawo do godziwego wynagrodzenia za pracę. Warunki realizacji tego prawa określają przepisy prawa pracy oraz polityka państwa w dziedzinie płac, w szczególności poprzez ustalanie minimalnego wynagrodzenia za pracę.

Prawo do wypoczynku

Art. 14. Pracownik ma prawo do wypoczynku, który zapewniają przepisy o czasie pracy, dniach wolnych od pracy oraz o urlopach wypoczynkowych.

Bezpieczne i higieniczne warunki pracy

Art. 15. Pracodawca jest obowiązany zapewnić pracownikom bezpieczne i higieniczne warunki pracy.

Zaspokajanie potrzeb pracowników

Art. 16. Pracodawca, stosownie do możliwości i warunków, zaspokaja bytowe, socjalne i kulturalne potrzeby pracowników.

Podnoszenie kwalifikacji zawodowych

Art. 17. Pracodawca jest obowiązany ułatwiać pracownikom podnoszenie kwalifikacji zawodowych.

Zasada uprzywilejowania pracownika

Art. 18. § 1. postanowienia umów o pracę oraz innych aktów, na których podstawie powstaje stosunek pracy, nie mogą być mniej korzystne dla pracownika niż przepisy prawa pracy.

Zbiór uwzględnia zmiany opublikowane do 4 stycznia 2024 r., w tym:

Ustawa o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn niedotyczących pracowników:

- ustawa z 26 maja 2023 r. o uczestnictwie pracowników w spółce powstałej w wyniku transgranicznego przekształcenia, połączenia lub podziału spółek (Dz.U. poz. 1784)

Ustawa o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych:

- ustawa z 26 maja 2023 r. o aplikacji mObywatel (Dz.U. poz. 1234)
- ustawa z 7 lipca 2023 r. o świadczeniu wspierającym (Dz.U. poz. 1429)

Ustawa o minimalnym wynagrodzeniu za pracę:

- ustawa z 28 lipca 2023 r. o zmianie ustawy o emeryturach pomostowych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 1667)

Rozporządzenie w sprawie wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę oraz wysokości minimalnej stawki godzinowej:

- rozporządzenie Rady Ministrów z 14 września 2023 r. w sprawie wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę oraz wysokości minimalnej stawki godzinowej w 2024 r. (Dz.U. poz. 1893)

Wykaz wszystkich zmian zamieszczono przed spisem treści.

9 788383 583471 W39P01

ISBN 978-83-8358-347-1

9 788383 583471

ZAMÓWIENIA:

INFOLINIA +48 801 044 545

ZAMOWIENIA@WOLTERSKLUPER.PL

WWW.PROFINFO.PL

Kup e-book i czytaj
w aplikacji Smarteca

CENA 89 ZŁ (W TYM 5% VAT)